

пам'ятники. До речі, «довгалівсько-му» Чапасу (тут колись був колгосп його імені) в радянські часи позазрили б і у великих містах. Він, з архітектурного погляду, був одним із найкращих в Україні пам'ятників герою війни (і анекдотів!).

Та найбільше дискусій серед полтавських істориків і краєзнавців спричинила поява в тому «чорному списку»... славнозвісного партизанського командира, двічі Героя Радянського Союзу Сидора Артемівича Ковпака, уродженця Котель-

ви. У Полтаві та майже в усіх містах області є вулиці його імені, а в самій Котельві – пам'ятник і музей. Існує навіть обласна премія імені С. Ковпака, яку вручають за досягнення на ниві військово-патріотичного виховання молоді.

То чим завинив Сидір Артемівич перед Україною? Ймовірно, постраждав через те, що тривалий час працював заступником Голови Президії Верховної Ради Української РСР (1947–1967). Принаймні жодних інших посад у тому списку не названо.

Більшість полтавських істориків і представників громадськості, а передусім земляки ушлявленого партизанського ватажка, виступають категорично проти такого однобокого, на їхню думку, трактування його біографії. Адже й справді виходить якась дурниця, коли уявити, що в Полтаві залишаться вулиці маршалів Радянського Союзу Конєва і Бірюзова, вулиця Героїв Сталінграда, а вулицю Ковпака доведеться переіменувати!

Тільки Господь має право мене розбудити

Яна СТАДІЛЬНА

69

У нашій палаті померла дівчинка.

Убиті горем батьки вили на все відділення. Того дня син запитав у мене: «Що таке смерть?».

Із щоденника матері хворої на рак дитини

Оскар, хвороба – як смерть.

Це – даність.

Вона не є покаранням.

Ерік-Еммануель Шмітт, «Оскар і Рожева Пані»

Йшла запропонувати клініці свої розважальні шоу. Саме вона лишається з малюком до самого його кінця. Саме на її прохання задля того, щоб хлопчик прийняв жакливу правду про смерть, останні 12 днів Оскар пише листи до Бога. Насправді ж то листи до кожного з нас! До представників уряду та їхніх помічників, які з обережками квітів завітали в недільний вечір до театру. До Верховної Ради, що має вдосконалити українське законодавство. У фіналі з величезних фотографій, які з'являються на декораціях, просто в очі всіх присутніх у залі дивляться хворі на рак українські діти. Їхні очі кричать про допомогу. Це справді сприймається, як

ушлявленого

Нині в Україні функціонують два центри паліативної та хоспісної допомоги (у Івано-Франківську та Харкові), 7 хоспісів (у Львівській, Волинській, Житомирській, Київській, Харківській і Херсонській областях) і близько 60 відділень (палат) паліативної та хоспісної допомоги, в яких розгорнуто близько 1,5 тисячі ліжок для паліативних хворих за мінімальної потреби в 4,5 тисячі ліжок. Досі в деяких регіонах (у Кіровоградській, Черкаській, Вінницькій, Одеській і Київській областях) не створено жодного закладу паліативної та хоспісної допомоги.

В онкології не лежать. Тут живуть. Роками, місяцями. Лише торік в Україні 17,5 тисячі дітей померли від невилковних хвороб. Лікарі не завжди знають, як доглядати за приреченими малюками. Більше того, боячись зіпсувати статистику чи навіть потрапити під суд за смерть дитини в лікарні, ескулапи відправляють маленьких пацієнтів помирати додому. І останні дні вони разом із батьками проводять у страшенних муках. Найжахливіше, що це не тільки страх перед відходом. Наші хворі на рак страждають і від болю!.. Розбудити українське суспільство, змусити його достукатися до влади покликаний пронизливий за своєю силою театральний арт-проект «Оскар і Рожева Пані». Прем'єра благодійної вистави Івано-Франківського академічного обласного українського музично-драматичного театру імені Івана Франка за відомим твором французького прозаїка Еріка-Еммануеля Шмітта відбулася в Києві 11 жовтня. Слідом за киянами й франківчанами разом із режисером Ростиславом Держипільським та акторами плакали, пропускаючи цю трагедію крізь свою душу, глядачі Одеси, Харкова, Львова та Луцька...

«Дорогий Боже, мене звуть Оскар, мені десять років, я підпалив kota, собаку, будинок (здається, навіть підсма-

жив червоних рибок), це мій перший лист до тебе, бо досі мені бракувало часу через навчання. Одразу хочу тебе попередити, що я ненавиджу писати. Хіба що вже конче потрібно. Бо писати – це наче чіпляти гірлянди, помпон, удавану усмішку, стрічку тощо. Писати – це ніщо інше, як прикрашати, приборіюючи. Такі собі хитрощі дорослих. Докази? Візьми, наприклад, початок мого листа: «Мене звуть Оскар, мені десять років, я підпалив kota, собаку, будинок (здається, навіть підсмажив червоних рибок), це мій перший лист до тебе, бо досі мені бракувало часу через навчання», я міг би взяти й написати: «Мене звуть Яйцеголовий, на вигляд мені сім років, я живу в лікарні через рак і ніколи не звертався до тебе, бо навіть не вірю, що ти існуєш». Але якщо я так напишу, це буде негарно, і я тебе менше цікавитиму. Мені ж потрібно, щоб ти зацікавився»... Із цих слів починається драма, яка стискає серце й не відпускає його ще багато днів поспіль. Її творцям, як і маленькому Оскару, потрібно лише одне – зацікавити, достукатися до найзашкарублиших сердець!

Отже, у житті хворого на рак хлопчика Оскара, який дізнався про найгірше й відвертається від лікарів та зламаних горем батьків, раптом з'являється друг. Це випадкова незнайома жінка в рожевому костюмі Санти, що при-

крик. Як остання можливість засобами мистецтва спонукати владу України не тільки визнати, а й забезпечити право невиліковних дітей на спокійний і безболісний відхід, якого в нас не існує.

Адже лише в Надвірнянському будинку дитини в Івано-Франківській області працює дитяче відділення паліативної допомоги, розраховане на 20 осіб. Проте тисячі маленьких пацієнтів онкологічних лікарень позбавлені права на гідну смерть. Вони не отримують не лише допомоги від психологів, а й потрібних знеболювальних препаратів.

Із 2013 року в Україні з'явився таблетований морфін. Також значно лібералізували законодавство у сфері обігу сильнодіючих знеболювальних у закладах охорони здоров'я. Останні нормативні перешкоди щодо можливості лікаря вгамувати біль пацієнтів наприкінці життя знято наказом МОЗ № 494. Разом із тим, скарг від батьків на відсутність знеболювання та інших видів медичної та соціальної допомоги не меншає! Зокрема, в Україні й досі не зареєстровані сильнодіючі знеболювальні препарати для дітей до 2 років... Немає Стратегії розвитку паліативної допомоги в Україні на 2015–2025 роки. Не розроблено національних стандартів надання паліативної та хоспісної допомоги, розробки клінічних протоколів,

методичних рекомендацій та інструкцій для фахівців. При цьому якщо дорослі пацієнти отримують паліативну допомогу переважно на останньому етапі хвороби, то програма допомоги дітям є винятковою! Малюками мають опікуватися з моменту встановлення невиліковного діагнозу. Але цього немає...

Талановита відома акторка, головна натхненниця арт-проекту Ірма Вітовська, яка зіграла головну роль у виставі, вже два роки намагається привернути увагу можновладців та громадянського суспільства до проблем тяжкохворих дітей в Україні. Разом із режисером Ростиславом Держипільським, акторами театру, групою «Океан Ельзи», що записала несамоовиту музику до вистави, вони постали справжньою Командою, яка кинула виклик усім нам, запропонувавши не відсторонюватися від страшної теми, сподіваючись, що вона не торкнеться тебе й твого дому. Що страшне трапляється виключно з чужими дітьми, а ми вдаватимемо, що все гаразд.

Роль Оскара у виставі грають по черзі два хлопчики його віку. Мужньо й талановито. Діти на сцені не видаються акторами-аматорами, а ще більше підсилюють враження своєю широтою та правдивою грою. Доводячи його до крещендо.

– Більшість дітей, зайнятих у виставі, є учнями нашої театральної школи. Але не всі. Перед тим, як запросити їх у проект, ми розмовляли з батьками, з ними, – розповів у інтерв'ю «Вічу» Ростислав Держипільський. – Дехто не погодився брати участь. Але ми казали їм про те, що це благодійний проект, що не треба боятися якоїсь містики, бо своєю роботою ми допомагаємо їхнім невиліковно хворим ровесникам. Ті, хто нині працюють, добре розуміють це. Батьки їздять по Україні разом із нами. Влад Балюк, який виконував роль Оскара на прем'єрі в Києві, – взагалі унікальний хлопець. Він сам прийшов до театральної студії, за півтора місяці виправив мову (це було нашою умовою) і тепер, як ви бачили, працює з Ірмою на рівних!

«Він згас сьогодні вранці, у ті півгодини, коли його батьки і я пішли випити кави. Він зробив це без нас. Гадаю, він чекав цього моменту, щоб вберегти нас. Ніби хотів захистити від безжалюстності моменту свого зникнення. Насправді, це він дбав про нас»...

Р. С. Протягом останніх трьох днів на журнальному столику Оскара стояла табличка. Він написав: «Тільки Господь має право мене розбудити».

Господь, а не біль...

70

з 26 грудня
по 10 січня

palace-ukraine.com
замовлення квитків
247 23 03

**ДВА У КРАЇНІ
ІГРАШОК**

ОРГАНІЗАТОР: НПМ "УКРАЇНА", тел. +38 (044) 247 25 55

Києво-Могилянська академія відзначила 400-річчя

Голова Верховної Ради України Володимир Гройсман привітав колектив Національного університету «Києво-Могилянська академія» із 400-річчям від часу заснування закладу.

У вітальному слові очільнику парламенту підкреслив, що кожен народ має свої культурні освітні храми: французи – Сорбонну, італійці – Болонью, англійці – Оксфорд, чехи – Карловий університет, поляки – Ягеллонський. Для українців такою національною святинею є Києво-Могилянська академія.

Ми пишаємося тим, що наша Могилянка була не лише першим університетом України, а й тривалий час єдиним вищим навчальним закладом для всієї православної Східної Європи. У стінах академії зроста ціла плеяда талановитих письменників, філософів, композиторів, державних діячів. Визначально, що серед її вихованців чимало гетьманів України, зокрема Юрій Хмельницький, Іван Виговський, Петро Дорошенко, – зазначив Володимир Гройсман.

Голова Верховної Ради також наголосив, що за час своєї історії академія перетворилася на потужний навчально-науковий центр зі значними досягненнями, власними традиціями, інноваційними технологіями, новою генерацією фахівців.

Однак найголовніше надбання Могилянки в тому, що українці асоціюють її з демократичним духом, реформаторськими ідеями, високими моральними чеснотами, прозорою вступною кампанією, відсутністю корупції, – зазначив у вітальному листі Голова Верховної Ради.